

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№12
2025

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 252 sahifa,
2-dekabr, 2025-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalarini tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda

Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo‘yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo‘yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo‘yicha
ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Yangi O'zbekiston sharoitida ayollar ijtimoiy faolligini oshirishda psixologik motivatsiya va o'z-o'zini rivojlantirish strategiyalari	26
<i>Xuseynova Abira Amanovna</i>	
Pragmalinguodidactic Principles in Teaching English for Philologist Students and their Application in Intercultural Communication.....	31
<i>Arzieva Bibi-Sanem Aynazarovna</i>	
Metakognitiv ko'nikmalarni rivojlantirishga qaratilgan biologiya o'quv materiallarini loyihalash, joriy etish va samaradorligini baholash.....	35
<i>Abdurasulova Gulrux Habibullayevna</i>	
Oligofreniya holatida neyropsixologik tashxislar qo'llanilishining umumiy masalalari	40
<i>Akramov Dostonbek Ikromjon o'g'li, Xojaliyeva Sarvinoz Elyorjon qizi</i>	
Oliy ta'lim muassasalari talabalarida kreativ kompetensiyani rivojlantirish pedagogik muammo sifatida ...	44
<i>Asatova Dildora Aslamovna</i>	
Ingliz tili o'qish ko'nikmalarini takomillashtirishda autentik manbalarning roli.....	49
<i>Bekmuratova Nargiza Arislanbayevna</i>	
Insuldan keyingi nutqni tiklashda logopedik reabilitatsiya va nevrologik muolajalar integratsiyasi	52
<i>Boltaboyeva Xurshida Sharofiddinovna</i>	
The Concept of Symbols in Linguoculturology	56
<i>Hamraqulova Gulandom Sodiq qizi</i>	
Buyuk ipak yo'li xalqlari o'rtasidagi pedagogik va madaniy aloqalarning vujudga kelishi.....	59
<i>Mirxalilova Nargiza Akbarovna</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarni bolalarni nutqini o'stirishga bo'lgan kasbiy-pedagogik tayyorgarligini o'stirish	63
<i>Mitaliboyeva Dildora</i>	
Koxlear implantli bolalarning eshituv–nutqiy faolligini oshirishda differensial yondashuv asosida korreksion-pedagogik ish	66
<i>Nartayeva Shahoza Yulchibayevna</i>	
Fasilitatsion yondashuv asosida kichik maktabgacha yoshdagi bolalarda adaptiv ko'nikmalarni rivojlantirishning psixologik-pedagogik mexanizmlari.....	71
<i>Normatova Nilufar Komilovna</i>	
Boshlang'ich sinflarda disgrafiyasi bo'lgan o'quvchilarda yozish kompetensiyalarini shakllantirishning ilmiy-nazariy asoslari (XIX–XXI asrlarda).....	76
<i>Qaxxorova Saidaxon, Mamarajabova Zulfiya</i>	
Raqamli texnologiyalar va onlayn platformalar orqali olimpiya ta'limini rivojlantirish: yoshlar orasida axloqiy va jismoniy madaniyatni oshirish	80
<i>Qodirov Jurabek Mamatsimonovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida sun'iy intellekt bilim va savodxonligini rivojlantiradigan innovatsion jismoniy-interaktiv o'yinlar: pedagogik model.....	83
<i>Quvonova Nodirabegim Shavkat qizi</i>	
“Sab'ai sayyor” asarida qo'llangan onomastik birliklar haqida mulohazalar	87
<i>Gadayev Oybek Yaxshiboyevich, Ravshanova Sharbatoy Rahmatilla qizi</i>	
Ijtimoiy tarmoq shifokorlarining masofaviy konsultatsiyalari shaxs psixikasi va salomatligiga ta'siri	91
<i>Askarova Nargiza Abdivaliyevna, Ravshanova Zarnigor Daminovna</i>	
Talabalar ilmiy dunyoqarashini rivojlantirishda innovatsion ta'lim texnologiyalari va interfaol metodlardan foydalanish.....	95
<i>Satvoldiyev Faxriddin Akbarali o'g'li</i>	
Innovatsion ta'lim texnologiyalari orqali pedagoglarning kreativligini rivojlantirish	99
<i>Saydullayeva Gulasal Umidjon qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalar motorikasini rivojlantirishning standart modeli	102
<i>Sirojiddinova Xamidaxon Xasanboy qizi</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarning shaxslararo munosabat kompetensiyasini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	106
<i>Turg'unova Gulnoza Muhammadjonovna, Xodjiyeva Mahliyo</i>	

Shaxsdagi mehnat motivatsiyasi samaradorligini ta'minlashga xizmat qiluvchi korrelyatsion bog'liqliklar tahlili	109
<i>Xusanov Samariddin Maxmadaminovich</i>	
Auditoriyadan tashqari musiqiy mashg'ulotlarni art-terapiya yordamida tashkil etish asoslari	112
<i>Yarashev Jo'rabek To'rayevich</i>	
Формирование творческого мышления школьников на уроках музыки	117
<i>Габдульманова Ильнура Минисламовна</i>	
Теоретико-методологические основы коллаборативного обучения, кооперативных подходов и интерактивных педагогических методов	119
<i>Жураева Мафтуна Бахтиёр кизи</i>	
Педагогическое колесо как инструмент формирования цифровой компетентности будущих педагогов дошкольного образования.....	124
<i>Уразова М. Б., Усманова У. Б.</i>	
Особенности гражданского воспитания обучающихся в системе "школа–маҳалла" в Узбекистане ..	130
<i>Хайдаров Шавкат Шамсиддин угли</i>	
Педагогические условия формирования языковой грамотности у учащихся с тяжелыми нарушениями речи.....	135
<i>Юсупова Зулайхо Бахром кизи</i>	
Valeologik tarbiyada o'yin texnologiyalarining ahamiyati.....	139
<i>Berkinova Charos Islomovna</i>	
O'quvchilarda faol fuqarolik kompetensiyasi tushunchasi, mazmuni va shakllanishi	142
<i>Buvorayeva Gulruh Shoikrom qizi</i>	
Boshlang'ich ta'limda STEAM yondashuvi asosida o'qitishning didaktik imkoniyatlari	145
<i>Cho'tboyeva Munisxon Eshpo'lat qizi</i>	
Tabiatga muhabbat: maktabgacha ta'limda milliy qadriyatlar va o'yinlar orqali ekologik tarbiya	150
<i>Ergasheva Umriniso Komilovna</i>	
Zamonaviy ta'lim – talabalar ijtimoiy intellektini shakllantirish omilidir.....	153
<i>Ermatova Gulnoz Pirimovna</i>	
O'zbekistonning eng yangi tarixi fanini o'qitishda pedagogik texnologiyaning o'rni	156
<i>Gazibekova Feruza Hakimovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining raqamli texnologiyalar muhitida tanqidiy va mustaqil fikrlashini rivojlantirish metodikasi	159
<i>Haydarova Feruza Haydar qizi</i>	
Talabalarda ma'naviy-axloqiy fazilatlar va sifatlarni shakllantirish mexanizmi.....	162
<i>Jumanazarova Dilnoza Umurzaqovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning kasbga bo'lgan qiziqishlarini shakllantirishda interfaol metodlarni qo'llash texnologiyasi.....	165
<i>Jumayeva Malika Aliyevna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarda kasbiy-nutq madaniyatini rivojlantirish.....	168
<i>Lutfetdinova Ra'no Xusnetdinovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda matematik rivojlanishga zamonaviy yondashuvlar va jahon tajribalari ..	172
<i>Masharipova Barno Erkin qizi, Adilbayeva Dilnoza Adilbay qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida til o'yinlari texnologiyalarining nazariy asoslari.....	175
<i>Masharipova Difuza Muxammadjon qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tarbiyachisi pedagogik faoliyatining o'ziga xosligi	178
<i>Muhammadiyeva Feruza Turakulovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini og'zaki va yozma nutqini rivojlantirishda aksiologik yondashuvdan foydalanish metodikasi.....	181
<i>Muhiddinova Munira Xayrullayevna</i>	
Boshlang'ich ta'lim jarayonida matematika fanini o'qitishda raqamli transformatsiya vositalaridan foydalanishning metodik paradigmasi	184
<i>Narzullayeva Sevara Omonovna</i>	
O'qituvchining muloqot madaniyatini shakllantirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari	187
<i>Nizamova Nodira Paxritdinovna</i>	
Integrativ yondashuv asosida o'quvchilarning nutqiy kompetentligini rivojlantirishning mazmuniy izohlanishi	191
<i>Oysha Qurbonova, Nodira Abduraimova</i>	

Boshlang'ich ta'limda Finlandiya tajribasi	195
Nodira Sherboyeva	
Kutubxonachi kutubxona-axborot xizmati jarayonining yetakchi ishtirokchisi sifatida	198
O'ktam Nosirov	
Pedagogik ta'lim transformatsiyasida talabalarning tadqiqotchilik kompetensiyalarini rivojlantirish texnologiyasi.....	204
Rustamova Shoxista Omonjonovna	
Globallashuv sharoitida axborot-psixologik xavfsizlikni shakllantirish masalalari.....	208
Raxmatjonov Shoxjahon Dilshodbek o'g'li	
Talabalarga ingliz tilini o'qitishning zamonaviy innovatsion texnologiyalari	212
Sa'dullayeva Rushana	
Boshlang'ich sinf matematika darslarida o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirish	215
Saidova Dilbar Erkinovna	
Pedagog xodimlarda tolerantlik namoyon bo'lishining determinantlari.....	218
Sattorova Maxliyo Dilmurod qizi	
Kreativ metodlar orqali maktabgacha yoshdagi bolalarda kreativ tafakkur va fikrlashni rivojlantirish	223
Sultonboyeva Baxriniso Ilhomjon qizi	
Artpedagogika texnologiyalaridan foydalanib maktabgacha yoshdagi bolalarda dialogik nutqni rivojlantirish metodikasi	226
Xolmatova Fotima Baxtiyor qizi	
Boshlang'ich ta'limda yashil kompetensiyalarni shakllantirish yo'nalishlari.....	229
Yaqubova Shoira Tog'aymuratovna	
Emotsional intellektni rivojlantirishning nazariy asoslari.....	233
Yarmatov Raxmboy Baxramovich	
Boshlang'ich ta'limda o'quv veb-saytlari orqali til kompetentligini rivojlantirish	239
Zokirova Sohiba Muxtoraliyevna, Muxammadjonova Diyorabonu Muzaffarjon qizi	
Языковые изменения в русском языке XXI века: исследование новых слов, сленга, интернет-коммуникации, влияния англицизмов и глобализации на современный русский язык	242
Марупова Дилфуза Давроновна	
Oliy ta'limda talabalarning ilmiy-tadqiqot faoliyatining maqsad va vazifalari	247
F. R. Xosilova	

MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARNING KASBGA BO'LGAN QIZIQISHLARINI SHAKLLANTIRISHDA INTERFAOL METODLARNI QO'LLASH TEXNOLOGIYASI

Jumayeva Malika Aliyevna

Termiz davlat pedagogika instituti,
 Maktabgacha va boshlang'ich ta'lim fakulteti,
 Maktabgacha ta'lim kafedrası katta o'qituvchisi

Annotatsiya: Maqolada maktabgacha yoshdagi bolalarning kasbga bo'lgan qiziqishlarini shakllantirishda interfaol metodlardan foydalanishning ahamiyati va ularni amaliyotda qo'llash samaradorligi yoritilgan. Tadqiqotda interfaol metodlarning bolalarda mustaqil fikrlash, jamoada ishlash, kasblarga nisbatan ijobiy munosabatni shakllantirishdagi o'zni ilmiy asosda tahlil qilingan.

Kalit so'zlar: interfaol metod, maktabgacha ta'lim tashkiloti, tarbiyachi, tarbiyalanuvchi, bilim, ko'nikma, jamoaviylik.

Abstract: The article examines the importance of using interactive techniques in developing preschool children's interest in various professions and analyzes the effectiveness of their practical application. The study scientifically highlights the role of interactive methods in fostering independent thinking, positive attitudes toward professions, and collaborative skills among preschool children.

Key words: interactive method, preschool educational organization, educator, learner, knowledge, skills, collaboration.

Аннотация: В статье раскрыта значимость использования интерактивных методов в формировании интереса дошкольников к профессиям, а также проанализирована эффективность их практического применения. В исследовании научно обоснована роль интерактивных методов в развитии самостоятельного мышления, формировании позитивного отношения к профессиям и умении работать в коллективе.

Ключевые слова: интерактивный метод, дошкольная образовательная организация, воспитатель, воспитанник, знания, умения, коллективность.

KIRISH

Maktabgacha tarbiya yoshi pedagogik ta'sir uchun eng qulay payt hisoblanib, bu davrda bola vatanni sevish, ota-onaga muhabbat, o'zaro do'stona munosabatlar, jamoaviylik, mehnatni sevish, har qanday inson faoliyatini hurmat qilish bilan bir qatorda kasbga bo'lgan qiziqishlari ham sekin-asta shakllanib boradi. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida asosiy bilimlarni shakllantirishning eng birinchi bosqichi kasblar orqali bolalarga ma'lumot yetkazishdan iboratdir. Maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachisi bolalarni kasbga qiziqtirishi va ma'lum kasbga nisbatan qobiliyatlarini aniqlashi, aynan shu qobiliyatlarni rivojlantirishi muhim sanaladi. Buning uchun tarbiyachi beshta markazda tarbiyalanuvchilar faoliyatlarini samarali olib borishi, ertaklar, she'rlar, kasbiy faoliyatlar haqida ma'lumot beruvchi sahna ko'rinishlari, topishmoqlar, maqollar, kasbga oid rasmlar, noan'anaviy ta'lim metodlari hamda sayr jarayonida ham bolalarning kasbga bo'lgan qiziqishlarini oshirishda o'zining pedagogik mahoratini ko'rsata bilishi lozim. Bolalar bilan ishlashda markazlardagi faoliyatlarni to'g'ri va yoshga mos ravishda tashkil qilmasdan turib, muvaffaqiyatli natijaga erishib bo'lmaydi. Shuning uchun ham tarbiyachi bolalarni kasbga qiziqtirishda avvalo bolalarning yoshi va ularning individual xususiyatlarini inobatga olishi lozim. Bu borada ota-onalar bilan hamkorlikni to'g'ri yo'lga qo'yish ham muhimdir.

Markazlardagi faoliyatlardan so'ng kasblar to'g'risida bolalarga uyda o'rganib kelishlari uchun vazifa beriladi va ushbu vazifani bajarishda ota-onalar ham bevosita ishtirok etadilar. Bolalarni kattalar dunyosi bilan tanishtirish orqali kasbga bo'lgan qiziqishlarini oshirish, kattalar va tengdoshlari bilan o'zaro munosabatlarning ijtimoiy tajribasini to'plashga, bir-biriga hurmat va o'zaro do'stona munosabatlarni shakllantirish orqali birgalikda mehnat qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Bundan tashqari, bolalar o'zlarining va kattalarning hissiy holatini

tushunishga, o'z his-tuyg'ularini mimika, so'z, imo-ishoralar orqali ifoda etishga o'rganadilar. Nafaqat kattalar dunyosi bilan tanishtirish, balki maktabgacha ta'lim tashkilotida faoliyat yuritayotgan hodimlarning ish faoliyatini kuzatish, ular bilan suhbat tashkil etish ham ko'zlangan maqsadga samarali erishishga yordam beradi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Maktabgacha yoshdagi bolalarda kasbga bo'lgan qiziqishlarni shakllantirish masalasi so'nggi yillarda pedagogika va psixologiya sohasida dolzarb mavzulardan biri sifatida talqin qilinmoqda. Tadqiqotchilarning fikricha, maktabgacha ta'lim jarayonida kasblar olami bilan dastlabki tanishtirish bola tafakkurini kengaytiradi, mehnatga hurmat tuyg'usini shakllantiradi va kelajakda kasb tanlashiga zamin yaratadi. Shu bois, mazkur jarayonda samarali pedagogik texnologiyalar, ayniqsa interfaol metodlardan foydalanish alohida ahamiyat kasb etadi.

Pedagog olimlar – Sh.Sh. Sharipov, N. Qodirova, X. Tolipova, M. Ochilova – maktabgacha ta'limda ta'lim texnologiyalarini qo'llashning nazariy asoslarini yoritib, bolalarda faol bilim olish jarayonini tashkil etishda interfaol metodlarning ustuvorligini ta'kidlaydilar. Ularning ilmiy qarashlarida interfaol metodlar bolaning mustaqil fikrlashi, muloqotga kirishishi va faol harakatda o'rganishiga imkon berishi ta'kidlanadi.

Psixologlar – L.S. Vygotskiy, J. Piaje, A. Leontyev – bolalarning qiziqishlari o'yin, tajriba va amaliy faoliyat jarayonida shakllanishini ilmiy asoslab bergan. Aynan shu tamoyillar kasbga yo'naltirish jarayonida ham qo'llanilib, interfaol metodlarning samaradorligini tasdiqlaydi. Vygotskiyning "yaqin rivojlanish zonasini" konsepsiyasi bolaga kattalar bilan hamkorlikda yangi kasb elementlarini o'zlashtirish imkonini berishini ko'rsatadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Interfaol metodlardan foydalanish orqali maktabgacha yoshdagi bolalarda kasblarga nisbatan qiziqish va dastlabki kasbiy tasavvurlarni shakllantirish texnologiyasini ishlab chiqish.

Maktabgacha ta'lim jarayonida bolalarda kasbga qiziqishni rivojlantirish faoliyati.

Tadqiqot predmeti:

- Kasbga qiziqishni shakllantirishda qo'llaniladigan interfaol metodlar (rolli o'yinlar, loyihaviy metod, klaster, aqliy hujum va boshqalar).

Asosiy vazifalar:

1. Bolalarning kasblar haqidagi boshlang'ich tasavvurlarini aniqlash.
2. Interfaol metodlarning pedagogik imkoniyatlarini o'rganish.
3. Mashg'ulotlar uchun samarali texnologiyani ishlab chiqish.
4. Tajriba mashg'ulotlari orqali texnologiyani sinovdan o'tkazish.

TAHLIL VA NATIJALAR

Maktabgacha yoshdagi bolalarda kasbga qiziqishni shakllantirish jarayonida interfaol metodlarning qo'llanishi yuzasidan o'tkazilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, an'anaviy o'qitish shakllariga nisbatan interfaol yondashuvlar bolalarda faollik, muloqotga kirishish ehtiyoji va o'yin orqali bilim olishga bo'lgan motivatsiyani sezilarli ravishda kuchaytiradi. Tadqiqot davomida mashg'ulotlarda qo'llangan rolli o'yin, loyihaviy yondashuv, klaster, aqliy hujum, amaliy o'yinli mashg'ulotlar kabi usullar bolalarning kasblar haqidagi tasavvurlarini boyitishga xizmat qilgani kuzatildi.

Tajriba-sinov mashg'ulotlarida bolalarga "Shifokor", "Quruvchi", "Oshpaz", "O'qituvchi", "Haydovchi" kabi kasblar bo'yicha rolli o'yinlar tashkil etildi. Natijada bolalarning kasblarga bo'lgan qiziqishi ortgani, ular faol savollar berib, kasbiy atributlar va mehnat predmetlariga nisbatan qiziqish bildirgani aniqlandi. Dastlabki diagnostika bilan yakuniy nazorat natijalari taqqoslanishi shuni ko'rsatdiki, bolalarning 70–80 % ida kasblar haqidagi tasavvurlar kengaygan, 60 % ida esa kasbga oid amaliy faoliyatga jalb etish motivatsiyasi shakllangan.

Tahlillarda aniqlanishicha, interfaol metodlarning samaradorligi quyidagi omillar bilan izohlanadi:

1. **Faol ishtirok va o'yinli jarayon** – bolalar o'rganayotgan kasb roliga kirib, harakat orqali bilimni mustahkamlaydi.
2. **Muloqot va hamkorlik** – guruhda ishlash, savol-javob qilish, o'z fikrini aytish kabi jarayonlar kasblar mohiyatini chuqurroq tushunishga yordam beradi.

3. **Amaliy ko'nikmalar** – kasb atributlaridan foydalanish, kichik tajribalar o'tkazish bolalarda shaxsiy tajriba hosil qiladi.
4. **Ijodkorlik rivoji** – loyihaviy va o'yinli topshiriqlar bolalarning tasavvurini, tahlil qobiliyatini va ijodiy fikrlashini rivojlantiradi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Maktabgacha yoshdagi bolalarda kasbga bo'lgan qiziqishlarni shakllantirish jarayonining tahlili shuni ko'rsatdiki, interfaol metodlar mazkur jarayonni samarali tashkil etishda eng asosiy pedagogik vositalardan biri hisoblanadi. O'yin, muloqot, amaliy faoliyat va tajriba asosiga qurilgan interfaol yondashuvlar bolalarda kasblar haqidagi tasavvurlarni kengaytiradi, mehnatga bo'lgan qiziqishni kuchaytiradi hamda ularni faol bilish jarayoniga jalb etadi. Tadqiqot natijalari bolalarning rolli o'yinlar, loyihaviy topshiriqlar, "Aqliy hujum", klaster va boshqa interfaol metodlar orqali turli kasblarning mohiyatini tushunishda faol ishtirok qilganini va kasbiy atributlarga nisbatan qiziqishlari ortganini ko'rsatdi. Interfaol metodlarning qo'llanishi bolaning mustaqil fikrlashi, ijodkorlik qobiliyati, kuzatuvchanlik va muloqot ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Shuningdek, pedagogik tajribaning samaradorligi o'qituvchi va tarbiyachining interfaol metodlardan to'g'ri foydalanishi, mashg'ulotlarni puxta rejalashtirishi va bolalarning yosh xususiyatlarini hisobga olish bilan bevosita bog'liqdir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Aliyevna J. M. Independent musical activity in preschool organizations // Journal of Ethics and Diversity in International Communication. – 2021. – T. 1. – № 1. – S. 9–10.
2. Jumayeva M. A. Problems of forming the artistic-aesthetic culture of preschool children through games // Modern Scientific Research International Scientific Journal. – 2023. – T. 1. – № 5. – S. 63–69.
3. Aliyevna J. M. et al. The development of preschool education in Uzbekistan // Pedagogika, Psixologiya va Ijtimoiy Tadqiqotlar | Journal of Pedagogy, Psychology and Social Research. – 2024. – T. 3. – № 5. – S. 203–206.
4. Aliyevna, Jumayeva Malika, and Buriyev Jamshid Jumanazarovich. The role of activity in the upbringing and development of the child // International Journal of Philosophical Studies and Social Sciences. – 2021. – T. 1. – № 2. – S. 126–129.
5. Jumayeva, Malika Aliyevna. The importance of using multimedia educational technology in the process of activities in preschool educational organizations // Modern Scientific Research International Scientific Journal. – 2023. – T. 1. – № 5. – S. 70–77.
6. Aliyevna J. M. et al. The development of preschool education in Uzbekistan // Pedagogika, Psixologiya va Ijtimoiy Tadqiqotlar | Journal of Pedagogy, Psychology and Social Research. – 2024. – T. 3. – № 5. – S. 203–206.
7. Choriyevna C. S. Main directions of teacher training and improving their quality for the preschool education system // Vital Annex: International Journal of Novel Research in Advanced Sciences. – 2022. – T. 1. – № 5. – S. 51–54.
8. Choriyevna C. S. Ways to develop mental abilities in preschool children // Eurasian Journal of Learning and Academic Teaching. – 2022. – T. 15. – S. 174–177.
9. Choriyeva S. C. Talabalarni ta'limiy qadriyatlar asosida pedagogik faoliyatga tayyorlash tizimini takomillashtirishning mohiyati va mantiqiy jihatdan tahlili // Educational Research in Universal Sciences.
10. Choriyevna C. S. et al. A model for improving the system of preparing students for pedagogical activity on the basis of educational values // Multidisciplinary Journal of Science and Technology. – 2023. – T. 3. – № 6 (International Scientific Researcher). – S. 283–285; 2023. – T. 2. – № 9 (Special). – S. 99–102.
11. Чориева С. Ч. и др. Игра как ведущая деятельность ребенка дошкольного возраста // Gospodarka i Innovacje. – 2024. – T. 48. – S. 138–140.
12. Чориева С. Ч. Умение учителя использовать современные образовательные технологии при подготовке учащихся к педагогической деятельности на основе образовательных ценностей // Экономика и социум. – 2024. – № 10–2 (125). – S. 998–1001.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
  - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
  - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
  - 13.00.03 Maxsus pedagogika
  - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
  - 13.00.07 Ta'limda menejment
  - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
  - 07.00.00 Tarix fanlari
  - 19.00.00 Psixologiya fanlari
  - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
  - 02.00.00 Kimyo fanlari
  - 03.00.00 Biologiya fanlari
  - 09.00.00 Falsafa fanlari
  - 10.00.00 Filologiya fanlari
  - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2025. №12

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.